

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind codul de conduită pentru sistemele informatizate de rezervare

(2008/C 233/01)

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 286,

având în vedere Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, în special articolul 8,

având în vedere Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date, în special articolul 41,

având în vedere solicitarea unui aviz primită la 20 noiembrie 2007 din partea Comisiei Europene în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001,

ADOPTĂ PREZENTUL AVIZ:

I. INTRODUCERE

Consultarea AEPD

1. Propunerea de regulament privind un cod de conduită pentru sistemele informatizate de rezervare a fost de înaintată de Comisie către AEPD spre consultare, în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001 (denumită în continuare „propunerea”).
2. Propunerea se referă la prelucrarea datelor pasagerilor de către sistemele informatizate de rezervare (denumite în continuare „SIR”) și este strâns legată de alte sisteme de colectare și de utilizare a datelor pasagerilor, în cadrul UE sau în relație cu țări terțe. Aceste sisteme prezintă un interes deosebit pentru AEPD, care salută faptul că a fost consultată de către Comisie.

Propunerea și contextul acesteia

3. Propunerea are drept obiectiv actualizarea dispozițiilor codului de conduită pentru utilizarea sistemelor informatizate de rezervare, care a fost instituit în 1989 prin Regulamentul (CEE) nr. 2299/89 al Consiliului. Codul, care pare a fi din ce în ce mai puțin adaptat noilor condiții ale pieții, ar trebui să fie simplificat pentru a spori concurența, menținând în același timp măsurile de salvagardare de bază și asigurând furnizarea unor informații neutre consumatorilor.
4. Principalul obiectiv al propunerii nu privește protecția datelor cu caracter personal. Cu toate acestea, având în vedere că SIR prelucrează o cantitate importantă de date cu caracter personal, un articol specific privind protecția datelor cu caracter personal a fost prevăzut în propunere, în vederea completării dispozițiilor Directivei 95/46/CE care continuă să se aplice ca *lex generalis*.
5. Alte dispoziții ale propunerii au, de asemenea, un impact asupra prelucrării datelor, chiar dacă principalul lor obiectiv este de a asigura că toate părțile interesate sunt informate în mod egal, într-o perspectivă de concurență loială: protecția identității abonaților, fie că aceștia sunt persoane fizice sau întreprinderi, este de asemenea oportună în termeni de protecție a vieții private.
6. AEPD constată că propunerea se referă numai la activitățile SIR în calitatea acestora de interfață între companiile aeriene și agențiile de voiaj. Aceasta nu se referă la furnizarea de alte servicii informatice, precum găzduirea sistemului de rezervare al companiilor aeriene. În consecință, datele cu caracter personal prelucrate în acest context distinct nu vor beneficia de aceleași măsuri de salvagardare prevăzute în codul de conduită. Totuși, acestea vor fi luate în considerare în regimul general de protecție a datelor prevăzut de Directiva 95/46/CE.

Punctele centrale ale avizului

7. În avizul său, AEPD va analiza mai întâi sfera și condițiile de aplicare a propunerii în raport cu aplicarea Directivei 95/46/CE. Apoi, aceasta va pune accentul pe fond și va analiza articolele propunerii referitoare la aspectele privind protecția datelor. Va identifica aspectele pozitive și va sugera posibile îmbunătățiri. Va acorda o atenție deosebită condițiilor de aplicare a acestor dispoziții.
8. În cele din urmă, pe lângă dispozițiile concrete ale propunerii, în aviz vor fi analizate unele implicații mai generale ale prelucrării datelor pasagerilor de către SIR, în calitatea acestora de interfață pentru agențiile de voiaj sau de furnizori de servicii informatice. Accesul țărilor terțe la datele pasagerilor deținute de SIR va face obiectul unei analize specifice.

II. SFERA ȘI CONDIȚIILE DE APLICARE

9. Propunerea cuprinde dispoziții detaliate privind protecția datelor cu caracter personal. Aceste dispoziții „precizează și completează” dispozițiile Directivei 95/46/CE și nu aduc atingere dispozițiilor directivei menționate ⁽¹⁾. Această relație explicită dintre cele două instrumente reprezintă un element pozitiv.
10. Cu toate acestea, AEPD constată că sfera de aplicare a codului de conduită nu este identică cu cea a Directivei 95/46/CE. Într-adevăr, criteriul determinant pentru aplicarea codului de conduită este ca *sistemul să fie propus sau utilizat pe teritoriul UE* ⁽²⁾. Dispozițiile directivei se aplică atunci când responsabilul cu prelucrarea datelor este *stabilit* pe teritoriul unui stat membru sau atunci când responsabilul cu prelucrarea datelor este stabilit în afara teritoriului UE, dar *utilizează echipamentul situat în UE* ⁽³⁾.
11. Prin urmare, ar putea fi luate în considerare diferite scenarii cu privire la aplicarea codului de conduită și a directivei:
  - atunci când SIR este stabilit pe teritoriul UE, atât codul de conduită, cât și directiva se aplică dacă sunt îndeplinite criteriile prevăzute în aceste două texte,
  - atunci când SIR este situat în afara teritoriului UE, oferta de servicii în UE și utilizarea echipamentului în UE sunt cele care determină aplicarea ambelor instrumente juridice.

Deși criteriile de aplicare a codului de conduită și a directivei sunt diferite, ar trebui ca acestea să aibă ca rezultat practic aplicarea combinată a celor două instrumente: *serviciile oferite de SIR în UE* vor genera aplicarea codului de conduită, iar această ofertă de servicii se va transpune în practică prin utilizarea echipamentului (informatic) situat în UE, ceea ce va conduce, de asemenea, la aplicarea directivei.

⁽¹⁾ Articolul 11 alineatul (9) din propunere.

⁽²⁾ Articolul 1 din propunere.

⁽³⁾ Articolul 4 alineatul (1) literele (a) și (c) din Directiva 95/46/CE.

12. O altă consecință a sferei largi de aplicare a codului de conduită și a directivei este impactul acestora asupra companiilor aeriene, care pot avea sediul pe teritoriul UE sau în afara acestuia. Companiile aeriene cu sediul în afara teritoriului UE nu se supun, în principiu, principiilor europene de protecție a datelor, cu excepția cazului în care *utilizează echipamentul situat pe teritoriul UE* pentru a prelucra datele cu caracter personal (aplicarea directivei). Un asemenea caz ar fi cel în care, de exemplu, ar utiliza un SIR stabilit pe teritoriul UE pentru „a găzdui” un serviciu de rezervare. De asemenea, ar trebui să se remarce că datele referitoare la zborurile companiilor aeriene se vor supune legislației UE de îndată ce vor fi prelucrate de un SIR stabilit pe teritoriul UE sau care oferă servicii pe teritoriul UE (aplicarea codului de conduită).

III. ANALIZA PROPUNERII

Principii fundamentale ale protecției datelor

13. La articolul 11 din propunere se prevede o listă a garanțiilor referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal, incluzând limitarea scopului, necesitatea datelor, protecția specifică a datelor sensibile, durata limitată de păstrare, dreptul la informare și la acces al persoanelor vizate.
14. De asemenea, articolul 11 conține o precizare oportună privind calitatea SIR, care trebuie considerate responsabile cu prelucrarea datelor în ceea ce privește efectuarea rezervărilor sau emiterea biletelor de transport. Prin urmare, persoanele vizate își vor putea exercita drepturile nu numai față de agențiile de voiaj sau transportatorii aerieni, ci și față de SIR, după caz.
15. Obligația transportatorilor participanți și a intermediarilor de a asigura exactitatea datelor (care nu se limitează, totuși, la datele cu caracter personal), astfel cum se prevede la articolul 9, constituie o trimitere explicită la Directiva 95/46/CE, conform căreia datele cu caracter personal trebuie să fie exacte.
16. De asemenea, trebuie menționat că aceste dispoziții ale propunerii sunt conforme observațiilor formulate de Grupul de lucru al articolului 29 în Recomandarea nr. 1/98 ⁽⁴⁾. Acestea sunt cu atât mai oportune cu cât precizează unele dispoziții ale Directivei 95/46/CE: în special, face trimitere la perioada limitată de păstrare a datelor cu caracter personal off-line (72 de ore) și ștergerea informațiilor după trei ani, cu condiții limitate de acces legate de scopul inițial al prelucrării (soluționarea litigiilor privind modul de facturare). Se prevede, se asemenea, transparența prelucrării, prin indicarea de către abonat a datelor de contact ale furnizorului de sistem și prin indicarea informațiilor privind exercitarea dreptului de acces.

⁽⁴⁾ Recomandarea din 28 aprilie 1998 privind sistemele informatizate de rezervare în transportul aerian, WP10.

17. În afară de aceste elemente deja cuprinse în propunere, aceasta ar putea fi completată cu privire la trei aspecte.

Date sensibile

18. În primul rând, în ceea ce privește posibilitatea ca persoanele vizate să consimtă la prelucrarea datelor sensibile, ar trebui indicat în mod explicit că acest consimțământ trebuie să se bazeze pe informații adecvate. Deși articolul 2 litera (h) din Directiva 95/46/CE prevede că orice consimțământ ar trebui să fie „*liber, specific și informat*”, acest lucru nu se întâmplă neapărat în practică. Prin urmare, articolul 11 alineatul (3) s-ar putea completa după cum urmează: „... aceste date se prelucrează numai în cazul în care persoana vizată și-a dat consimțământul explicit cu privire la prelucrarea acestor date în cunoștință de cauză”.

Măsuri de securitate

19. În al doilea rând, în ceea ce privește măsurile de securitate, se presupune că se aplică principiile generale ale Directivei 95/46/CE. AEPD recomandă completarea acestor principii cu obligații axate într-un mod mai direct asupra particularității datelor cu caracter personal prelucrate de SIR. Întrucât SIR pot servi drept interfață globală pentru companiile aeriene, dar și ca furnizori de servicii sau ca „gazde” pentru o anumită companie, vasta cantitate de date prelucrate în cadrul acestor două activități diferite ar trebui izolată în mod clar, prin utilizarea unor „ziduri chinezești” și a altor măsuri de securitate corespunzătoare. AEPD recomandă adăugarea acestui punct ca alineat suplimentar la articolul 11.
20. Articolul 11 ar putea fi astfel completat cu un nou alineat după alineatul (4), care ar avea următorul conținut: „*În cazul în care un SIR gestionează baze de date în calități diferite, adică în calitate de interfață sau în calitate de gazdă pentru companiile aeriene, se impune luarea de măsuri tehnice și organizaționale pentru a se evita interconectarea acestor baze de date și pentru a se garanta că datele cu caracter personal sunt accesibile numai în scopul specific pentru care au fost colectate.*”.

Informații referitoare la comercializare

21. În al treilea rând, AEPD salută condițiile prevăzute la articolul 7 și la articolul 11 alineatul (5) privind prelucrarea datelor din perspectiva analizei pieței. Aceste date nu pot fi furnizate părților terțe de către furnizorii de sisteme decât într-un format care nu poate fi identificat, indiferent dacă acestea se referă la organizații, la companii sau la persoane fizice. Întrucât obiectivul principal este, în acest caz, de a se împiedica identificarea agențiilor de voiaj ⁽¹⁾, se presupune că anonimul privește orice tip de date cu caracter personal prelucrate pe parcursul unei rezervări, deci și datele cu caracter personal ale clienților agențiilor de voiaj.

(1) Expunere de motive, punctul 5. Informații suplimentare, „Explicarea detaliată a propunerii”.

Acest fapt ar trebui menționat în propunere, prin completarea articolului 11 alineatul (5) după cum urmează: „*Anonimul se aplică tuturor persoanelor vizate implicate în procedura de rezervare, inclusiv consumatorului final.*”.

IV. PUNEREA ÎN APLICARE

22. Datorită sferei largi de aplicare a regulamentului, competența Comisiei și a autorităților de protecție a datelor de a asigura respectarea principiilor referitoare la protecția datelor de către părțile implicate se extinde la responsabilii cu prelucrarea datelor stabiliți în afara teritoriului UE. Comisia, desemnată în mod explicit în propunere ca responsabilă de punerea în aplicare a codului de conduită, trebuie să dispună de mijloacele efective pentru a asigura respectarea principiilor de protecție a datelor.
23. Pentru a se asigura o punere în aplicare efectivă a codului de conduită, ar trebui asigurate controlul și trasabilitatea datelor cu caracter personal în cadrul rețelei SIR. Într-adevăr, datele cu caracter personal sunt transmise și accesate de către diferite părți, precum companiile aeriene și agențiile de voiaj, și sunt prelucrate de SIR în diferitele calități ale sale, nu neapărat în numele companiilor aeriene.
24. În afară de necesitatea stabilirii unei distincții clare între diferitele activități ale SIR, este indispensabil să existe o schemă a fluxurilor de date în sistem, pentru a se obține o imagine clară a modului în care datele cu caracter personal circulă între companiile aeriene, agențiile de voiaj și SIR. Acest lucru este esențial pentru a se evalua competența diferitelor autorități responsabile cu punerea în aplicare (autorități însărcinate cu protecția datelor și Comisia).
25. Acest lucru este cu atât mai necesar cu cât SIR sunt interconectate, iar rețeaua acestora este complexă. Trebuie specificat în mod clar în ce măsură, de exemplu, datele cu caracter personal introduse printr-o companie aeriană sau o agenție de voiaj, clienți ale unui SIR, pot fi accesate și prelucrate la un stadiu ulterior printr-un SIR diferit de primul.
26. În conformitate cu articolul 12 din propunere, Comisia are competența de a iniția procedura de execuție în cazul încălcării regulamentului. În consecință, competența Comisiei include, printre altele, controlul respectării principiilor de protecție a datelor prevăzute în regulament.
27. În această calitate, rolul său se poate suprapune cu cel al autorităților naționale de protecție a datelor, în măsura în care un SIR sau un furnizor de sistem intră în sfera legislației naționale de protecție a datelor. Într-un astfel de caz ar trebui asigurate proceduri coerente de punere în aplicare și colaborarea. Grupul de lucru al articolului 29 ar putea constitui un forum corespunzător pentru a favoriza această coordonare.

28. În plus, în exercitarea competențelor sale, Comisia va gestiona dosare specifice care prezintă toate elementele unei presupuse încălcări (de exemplu, accesul la dosare de către părțile interesate vizat la articolul 15 din propunere). Datele cu caracter personal vor fi incluse în mod inevitabil în aceste dosare, ceea ce va implica competența AEPD în legătură cu supravegherea prelucrării, acesta fiind unul dintre aspectele sarcinilor sale referitoare la instituțiile europene în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 45/2001, ca în toate celelalte cazuri în care Comisia acționează în calitate de responsabil cu prelucrarea datelor.

V. ACCESUL ȚĂRILOR TERȚE LA DATELE PASAGERILOR

29. Accesul țărilor terțe la datele pasagerilor a dus la încheierea unor acorduri specifice între Uniunea Europeană și aceste țări terțe și, în special, la încheierea unui acord între UE și Canada în iulie 2005 și între UE și Statele Unite în iulie 2007. În conformitate cu aceste acorduri, datele PNR comunicate autorităților străine de către companiile aeriene trebuie să respecte anumite condiții în materie de protecție a datelor.

30. Rolul jucat de SIR în acest context ar fi diferit, în funcție de calitatea acestora de gazdă sau de interfață pentru companiile aeriene.

SIR ca gazdă pentru companiile aeriene

31. Astfel cum s-a menționat deja, companiile aeriene care nu își gestionează propriul sistem de rezervare încredințează de obicei această sarcină unei părți terțe, care poate fi un SIR. În acest caz, SIR nu acționează în calitate de interfață pentru agențiile de voiaj, ci în calitate de furnizor de servicii pentru compania aeriană. În această calitate de „gazdă”, SIR ar putea comunica informații PNR autorităților unei țări terțe.

32. Potrivit Comisiei ⁽¹⁾, această activitate a SIR nu intră în sfera de aplicare a regulamentului, iar obligațiile sale cu privire la transferurile către părțile terțe nu sunt deci încălcate în aceste condiții. Cu toate acestea, principiile generale de protecție a datelor din Directiva 95/46/CE rămând aplicabile, precum și cele care figurează în Convenția nr. 108 a Consiliului European în ceea ce privește condițiile de transfer către țările terțe.

33. AEPD consideră că entitățile care furnizează aceste servicii informatice răspund de serviciul pe care îl oferă și de transferul ulterior al datelor către o parte terță. În acest sens, acestea ar trebui considerate coresponsabile de prelucrarea datelor împreună cu companiile aeriene în cauză în ceea ce privește serviciul furnizat. Acest lucru înseamnă că transferul datelor pasagerilor către o țară terță de către un furnizor de servicii, fie că este vorba de un SIR sau de un alt furnizor de servicii informatice, trebuie să respecte condițiile prevăzute în orice acord internațional încheiat cu țara respectivă.

⁽¹⁾ Decizia C(2005) 652/1 privind compatibilitatea accesului SUA la datele din registrele cu numele pasagerilor (PNR) cu Regulamentul (CEE) nr. 2299/89 privind un cod de conduită pentru sistemele informatizate de rezervare.

34. Obligațiile ar putea include reglementarea unor chestiuni de ordin practic, precum modalitățile de transfer al datelor și tranziția de la un sistem „push” (sistem de export) către un sistem „pull” (sistem de extragere), ceea ce implică că furnizorul de servicii informatice controlează condițiile de transfer și calitatea datelor transferate. Ar trebui luate în considerare și obligațiile privind transparența, de comun acord cu companiile aeriene și în măsura în care serviciile de rezervare ale companiilor aeriene sunt asigurate în mod efectiv de furnizorul de servicii informatice. De asemenea, persoanele vizate ar trebui să poată introduce un recurs împotriva SIR cu privire la prelucrarea datelor realizată de SIR în cadrul unui transfer către o terță parte.

SIR în calitate de interfață

35. Independent de situația în care SIR acționează în capacitatea de furnizor de servicii și trebuie să țină seama de acordurile internaționale încheiate între UE și țările terțe, ar trebui să se aibă în vedere și situația în care SIR acționează în calitate de interfață: în acest caz, orice solicitare de date cu caracter personal de la o parte terță intră sub incidența condițiilor prevăzute în prezentul regulament, iar transferul nu ar trebui, în principiu, să fie autorizat. Într-adevăr, conform articolului 11 alineatul (4) din propunere, se permite accesul la datele SIR numai în caz de litigiu privind modul de facturare. Este important faptul că această dispoziție se aplică independent de locul în care este stabilit SIR (fie în UE, fie în Statele Unite), atât timp cât serviciile sunt oferite pentru a fi utilizate pe teritoriul Comunității.

VI. CONCLUZIE

36. AEPD salută includerea în propunere a principiilor de protecție a datelor care precizează dispozițiile Directivei 95/46/CE. Aceste dispoziții consolidează securitatea juridică și ar putea fi însoțite în mod util de garanții suplimentare privind trei aspecte: obținerea unui consimțământ în deplină cunoștință de cauză din partea persoanelor vizate în vederea prelucrării datelor sensibile; includerea de măsuri de securitate care să țină seama de diferitele servicii oferite de SIR și protecția datelor referitoare la comercializare (a se vedea punctele 18-21 din prezentul aviz).

37. În ceea ce privește sfera de aplicare a propunerii, criteriile care determină aplicabilitatea propunerii tuturor SIR stabilite în țările terțe ridică problema aplicării practice, într-un mod care să fie coerent cu aplicarea *lex generalis*, adică Directiva 95/46/CE (a se vedea punctele 9-12).

38. Pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a propunerii, AEPD consideră că se impune o viziune de ansamblu clară și globală asupra întregii problematice a SIR, ținând seama de complexitatea rețelei SIR și de condițiile de acces de către părțile terțe la datele cu caracter personal prelucrate de SIR.

39. Chiar dacă aceste aspecte depășesc dispozițiile concrete din propunere, este totuși primordial ca problematica SIR să fie plasată în contextul său global și să se țină seama de implicațiile și de provocările generate de existența unei cantități atât de mari de date cu caracter personal, unele dintre ele fiind sensibile, prelucrate într-o rețea mondială care poate fi accesată, în practică, de autoritățile statelor terțe.
40. Este esențial, prin urmare, ca autoritățile responsabile cu punerea în aplicare, adică Comisia, astfel cum se prevede în propunere, și autoritățile de protecție a datelor, să asigure

respectarea efectivă a aspectelor din propunere legate nu numai de concurență, dar și de principiile de protecție a datelor (a se vedea punctele 22-35).

Adoptat la Bruxelles, 11 aprilie 2008.

Peter HUSTINX

Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor
